

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foala Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an.
Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foala Interesantă” și „Plugarul Luminat” 100 Lei pe an, 50 Lei pe jumătate de an 25 Lei pe un pătrar de an. — Deosebite, foile nu se dau.
Pentru străinătate: Iugoslavia, Cehoslovacia 200 Lei. — Pentru America, 200 Lei pe an, trimiși prin cec de bancă folii la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foale pentru popor. | Director, Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie Trans.]

O judecată proastă la Cluj.

— Moșii perd procesul față de Jidani? —

Sâmbăta trecută s'a judecat la Comisia județeană de improprietărire din Cluj, procesul alor 12 comune de Moși din Munții Apuseni, împotriva unor jidani bogătași, cari le fîn cuprinse pădurile toate, încât bleșii Moși n'au unde ieși din casă să nu se atingă de „stăpânirea” jidovească, care-i strânge de gât, — și comisia lăudatului județ al Clujului, a dat câștig de drept Jidanilor, lăsând pe Moși tot în starea de robie în care i-au pus Ungurii!

E grozav. E barbar. E ticălos. Că nu e „romănesc”, nici nu mai pomenim aci! — Pe Moși i-a apărat dl. Dr. Francu, iar pe Jidani avocatul G. Leon (Director la „Banca Românească” din Cluj și profesor la Universitate!), Camil Negrea și Pavel Bollă (nepot de al dlui Dr. Maniul...)

Și s'au dus Jidanii fericiți, că tot ei rămân domni asupra Țării Moșilor, iar Moșii tot lobagii lor, — cu ajutorul marilor „patrioți” și „naționalști” români: Bollă, Leon, Negrea, și a cinstiților membri din Comisia județeană dela Cluj, — căroro le sunt Jidanii mai dulci ca mierea, de-și lung degetele după-ce au dat mâna cu ei...

Pe Moși — ardă-i focu și mai departe.

Moșii vor face apel la Comitetul Agrar din București, care să nădăjduim că nu va fi de părerea lăudașilor domni dela Cluj, — căci altfel ușor pot împinge pe nenorociții noștri frați Moși, să arate ei și Jidanilor și sprijinitorilor lor, cine e stăpân pe Munții lor, și cum se face dreptatea cea dreaptă!

Cât suntem de păcătoși, Doamne! Câți „apărători” își găsesc Jidanii printre noi! Ulte, ei nu și-au trimis ca apărători avocații jidani, — ci trimit acolo pe „Români”, că găsesc destui, cari auzind zurețul arginților evreești, să meargă să apere ei pe tiranii Moșilor, pe gănitorii lor, — deși, după ce ies din sala de judecată, unii se bat în plept că-s membri ai „Partidului Național”, alții ai partidului „Liberal” tot național...
 Nu va fi bine de poporul nos-

tru în țara lui, până nu-și va pune ei conducătorii naționali creștini, cari să lea peptenul și să-l peptene de insectele blăstămate ce sunt pe trupul lui: Jidanii și Jidăniții, — încă Jidăniții mai răi ca Jidanii!

Pacea lumii.

Japonia se înarmează grozav pe mare.

Marile foi din Londra arată, că parlamentul (sfatul țării) japonez, a votat sumele de lipsă pentru clădirea alor încă 50 de vase de război, — spre întărirea și așa puternicei sale armate de corăbii. După ce aceste 50 de vase nouă vor fi gata, Japonia va avea singură, o flotă de războiu mult mai puternică decât a Americii-de-Nord, socotită cu Canada împreună.

Asta ca răspuns Americii, care a adus legi foarte potrivnice Japoniezilor, oprindu-i dela intrarea în America, — în vreme ce pe alte nații de pe glob le primește pe toate.

Înarmarea Japoniei e glasul prevestitor al unui războiu pe ape între America și Japonia, așa cum poate n'a mai văzut lumea!

Sărbările dela Brașov,

au decurs mărețe, deși nu așa precum de frumos au fost plănulte, — căci ploi mari și nefârșite le a împedecat a se desfășura în toată strălucirea lor. Totuși lume nenumărată s'a adunat, mi l de foști elevi și profesori au venit din toate părțile. Pe Sâmbătă după prânz la ora 4 era așteptat I. P. S. Sa Metropolitul Bălan, ca părintele duhovnicesc al Liceului (care e confesional, ținând de Metropolia ortodoxă dela Sibiu). Ieșise la gară ca să întâmpine pe Metropolitul: Corpul profesoral în frunte cu Directorul Iosif Blaga, Muzica militară, banderiu „Junilor” călări și lume multă. S'a întâmplat că nalte cu un clas, la ora 3., să sosească trenul de Predeal, cu care venea d. prof. Iorga. Lumea i-a leșit și d sale în cale și i-a făcut o primire călduroasă, apoi s'a retras iar în sală așteptând pe cel pentru care leșise anume, pe Metropolitul. A așteptat și dl Iorga. La sosirea Metropolitului, i s'a făcut I. Pr. Sf. Sale primire măreță și călduroasă, după care s'a format convoiul cu mândrul banderiu de călăreși al „Junilor”, cari au condus pe I. Pr. S. Sa până la Liceu, cu frumos alai, — deși ploua foarte tare. Seara dl Iorga a ținut o conferință despre trecutul „Liceului A. Șaguna” cel sărbătorit. — Măne-zi, Duminecă, s'a desvâlit Monumentul frumos, ridicat la mormântul

fostului Director Onițu, cel sub care Liceul s'a ridicat la înălțimi ne-mai ajunse, de era lăudat chiar de unguri, ca un Liceu de mână întâle în toată țara! Veniseră și 4 Miniștri, dintre cari au vorbit 3. Ministrul Școlilor, Dr. Anghelcu și-a sfârșit vorbirea spunând că aduce Liceului un frumos dar din partea guvernului, un milion de Lei, ca să se ajute în nevoile lui și a spus că toate grijile materiale ale Liceu-

lui le trece asupra Statului, lăsându-l totuși vechea lui neatarnare.

Au fost sărbări frumoase, cari au scos la iveală vrednicia marilor noștri părinți de pe vremea lui Șaguna, cari, deși în stat strein și nepretin, au făcut lucruri mărețe și neperitoare, pentru cultura națională. Toți s'au închinat cu evlavie în fața pomenirii vieții lor pline de fapte mari pentru neam.

S'a început la Iași săparea fundamentelor pentru „Căminul Cultural Creștin”

Lucrători, săpători, zidari, — sunt Studenții și tinerii lor pretini.

Pe ziua de 1 Iulie a fost hotărâtă începerea săpării fundamentelor pentru „Casa Studențească” dela Iași, zisă „Căminul Cultural-Creștin”, care nădăjduim să ajungă a fi vatra luminoasă dela care să se răverse lumina neînduplecatei iubiri de neam, care să învețe pe Român a-și purta fruntea sus în țara lui, și a nu-și mai pleca gâtul în jugul de robie de ori-ce fel, pe care i-l întinde străinul cu gând înveninat pentru noi.

Lucrarea dela Iași are multe laturi luminoase și mult grăitoare:

Întâi și 'ntâi, lucrătorii, palmașii, zidarii, săpătorii, cărașii cu brațele, sunt — toți studenți și tineri elevi de Liceu cari își înțeleg pe frații lor mai mari, și aleargă a le da ajutor. La săparea fundamentelor, cei cari țin sapa în mâni și arșul și săpoiul, și cară cu roaba, sunt studenți plecați asupra uneltelor aspre, apăsându-le cu mâinile lor gingașe, cari prin această muncă dură, se vor învățoși, se vor îngroșa și vor crepa. Ci vrednicii tineri vor să arate neamului, țării, că ei, în mergerea spre un ideal, spre o țintă înaltă și sfântă a lor, nu se sparie de nici o trudă trupească, pe care li-o cere mândria lor sufletească.

Am văzut planul noului Cămin. E frumos. O casă cu 3 etaje; jos în parter, localuri de prăvălii, în cari numai creștini vor putea face negoț, iar în celelalte 3 rânduri, Cancelariile conducerii luptei naționale-creștine pentru înălțarea neamului, apoi locuri de adăpostire a studenților buni și lipsiți sau prigonii pentru ținuta lor bărbătească românească între universitari.

Cei cari dau cu sapa în pământ la săparea fundamentelor minunatei case, sunt studenții; cei cari vor așeza petritele în fundamente, și cărămizile cele cu crucea svastica pe ele în zid, și tencuiala (văcălașul) printre ele, vor fi tot studenți. Adevărații măestri zidari vor avea numai supravegherea lor, și lucrul cel gingaș pe la boltituri, pe la încheeturi, pe unde tinerii „zidari” nu se pricep.

Va fi aceasta o casă, a cărei fiecare piatră, fiecare cărămidă, fiecare fir de nisip, va avea de spus o minunată poveste rândurilor de azi și viitoare de oameni, despre o tinerime, care a arătat că are o voință de granit în viitorul neamului, copleșind cu credința și voința ei toată răutatea stăpânitorilor zilei, cari se lăsau duși de urechi de mâna nevăzută a Jidanilor, a acestor duhuri necurate, cari în chip de umbre ale nopții, se pogoară nesimțite peste noi și vor să ne pună pe frunte sărutul morții...
 „Căminul Cultural-Creștin” dela Iași, va fi biserica mare

și sfântă, Catedrala Națională care, cu semnul sfintei cruce luptătoare (svastice) din fruntea ei, va fi spaima acestor dușmani mișei ai noștri. Din turnul acestei Catedrale naționale va suna clopotul chemător, îndemnător și mângăetor, pentru neamul nostru luptător!

Nație românească, — nădăjduște!
Cei ce îți sapă groapa, — vor cădea ei în ea!

Mai sunt inimi românești în țară!

Deși însemnata lucrare dela Iași e omorâtă cu tăcerea de câtre zărele partidelor politice, — afară de „Universul” care, nelegându-se de nici un partid, descrie și unele din sforțările acestei tinerimi naționale-creștine, — totuși multă lume a luat știri de pașii făcuți în această mișcare și, prețuindu-o, îi vin în ajutor cu daruri însemnate. Așa vedem din dărea de samă de mai jos, ce ne vine dela Comitetul studențesc, că:

d. General G. Moruzi, comandantul Școlii de Cavalerie din Sibiu, și d. Scarlat Rosetti au dăruit 100.000 Lei, în numele răposatei Principese Moruzi, a edrei moștenitori sunt;

d. Inginer Bejan din Iași, a dăruit locul pe care să se zidească Căminul;

felurile Societății și Fabricii din țară, au imbiat pentru Cămin material de zidire, fer, ciment, etc. grătit; unele Bănci au dăruit sume de bani, — cari se vor arăta cu mulțumită.

Oci-oc deriți să figurați în rândul binefăcătorilor acestui Cămin cu strălucit viitor, — acum e timpul a vă arăta frumuseța simfiriei voastre, prin sprâjinirea lui în ori-ce chip, — fie prin dăruiri de bani, fie prin mergerea să ajutați cu mâinile voastre, fie prin cumpărarea de cărțițele și icioane ce a pus Comitetul studențesc dela Iași în vânzare.

Până în toamnă inimoasa tinerime vrea să pună Căminul sub acoperiș. Cel-ce ucum le dă ajutor, îl dă la vreme, — nu prea târziu.

— Iată acum știrile Studențești ce ni-le trimite Comitetul conducător dela Iași:

Cărămidăria-Ungheni.

Lucrarea la fabricarea cărămizii se urmează cu spor. După descărcarea cuptoarelor de cărămizile din anul trecut și încărcarea lor d'n nou, — munca de fabricare urmează sub conducerea și răspunderea studentului *Orlgore Ghica* (până la 1 Iulie) și a studentului *George Urziceanu* (dela 1 Iulie încolo). Zilele acestea va începe cărăușirea la Iași a cărămizilor, pentru zidit. Până atunci se lucrează la fundamente cu platră.

Zidirea Căminului.

S'au desăvârșit toate formele legale pentru constituirea Societății în nume colectiv a „Căminul Cultural-Creștin”. Actul constitutiv (hărta de întemeiere, ca Contract în fața legii) și procesul verbal Nr. 1, al Conziliului de Administrație, au apărut în „Monitorial Oriental” dela 27 și 30 Iunie, și în „Gazeta de Iași” (a Curții de Apel) dela 2 Iulie.

— S'a constituit Conziliul de Administrație al societății (Direcțiunea), având ca președinte pe d. Prof. A. C. Cuza; casier și administrator al Căminului pe d. Inginer *Gr. Bejan*; iar secretar pe d. *Ion I. Moța*.

Conziliul a ținut până acum trei ședințe, la cari s'au hotărât următoarele:

1. S'a primit darul de 100.000 Lei făcut Căminului în numele răposatei principese *Smaranda D. Moruzi*, de către d. *General G. Moruzi*, comandantul Școlii de Cavalerie din Sibiu și de d. *Scarlat Rosetti*, din partea familiilor moștenitoare, — arătându-le recunoștința și mulțumirile studenției naționaliste și hotărând a le scrie numele pe Placa de marmură a Marilor dăruitori.

2. S'a primit darul de 183 dolari (38.796 Lei) făcut de către d. *N. Tecău* și alți Români vrednici din *East Youngstown-Ohio* (America) — rugând pe toți acești frați să primească recunoștința noastră, și hotărând a înscrie numele d. *Tecău* pe Placa de marmură a Marilor dăruitori, iar numele celorlalți în „Cartea de Aur” a dăruitorilor pentru Cămin. — D. *Tecău* e rugat a da înlocuirea dăruitor câte o icoană din fiecare cele două soiuri ce li-s'au trimis, cu chipurile studenților și a muncii lor, — ca semn de mulțumită din partea noastră.

Asemenea celorlalți buni frați americani, cari au adunat și ne-au trimis daruri, să dea câte o perche de icioane din cele ce li-s'au trimis, celor dela cari au primit darurile.

3. S'a primit donația terenului (locul dăruit) pe care se zidește Căminul, din partea d. *Inginer Gr. Bejan*, — mulțumindu-l cu căldură și hotărând înscrierea d-sale în rândul Marilor dăruitori.

Actul de donație s'a făcut, după toate formele legale, în fața tribunalei din Iași, la 25 Iunie 1925.

Intr'un număr trecut vestisem că locul pentru zidire a fost dăruit de d. *Colonel Niculcea*. Ținem să adăugăm acum, pentru înmăsurare, că d-sa și-a menținut imblământul de a ne dăruirea locul, dar găsindu-se mai potrivit darul d. *Bejan*, s'a primit acesta, — Conziliul de Administrație exprimând recunoștința sa d. *Colonel* pentru bunăvoia arătată).

4. Conziliul de Administrație a aprobat planul „Căminului” făcut de d. *Inginer Gr. Bejan*, încredințându-i totodată d-sale conducerea lucrărilor de zidire. D. *Inginer Gr. Bejan* a făcut și planul, după cum conduce și lucrările, în mod gratuit (fără nici o plată).

Lucrările de zidire s'a hotărât să înceapă Mercurul la 1 Iulie. Intr'un număr viitor vom aduce la cunoștință începutul și mersul lucrărilor.

Pentru zidire, felurile Societății din țară, ni-au dat materialul de construcție gratuit.

Intr'un număr viitor vom arăta toate aceste societăți, și darul lor. Deocamdată amintim doar pe acestea:

„*Intreprinderile Forestiere*” din Cluj, au trimis un vagon de scânduri.

„*Banca Centrală*” din Cluj, a oferit fierdria pentru beton, sârma, calele și eternitul pentru acoperiș.

— D. *Emil Șoșdean* din Deta (Bănat) a trimis 60 Lei; — *Ioan a Parfemi Preda*, comerciant în Mușenița (pe Siret, Bucovina) 100 Lei; *Aurel Regea*, tiner elev de Liceu din Gătaia (j. Timiș) 100 Lei; *Mihai Söche* din Borhid (j. Sătmăr) 50 Lei, *D-tru Ferne a Florii*, tot de-acolo 25 Lei. — *Ioan Rășădean*, învățător în Munar (j. Timiș), a trimis 50 Lei ca răscumpărare a zilei sale onomastice; *Julian Dogaru* din Comloșul bănațan 40 Lei, *Ioan Sebeșan*, barbier, tot acolo, 20 Lei; — *Romulus Groza* din Strei Sângeorz (j. Huned.) 30 Lei.

SCRISORI

— Din Crăciunești. —

D. Redactor! Scrieți în gazetă veste bună dela noi. Decând a adus D-zeu între noi pe d. *George Mihoc*, prim-șef de mină, dsa s'a năzuit mult să adune tineretul bun la olaită și a făcut cu el cor și a dat concerte și a jucat teatru la Crăciun și la Paști, toate foarte bine reușite, și din banii rămași ca câștig curat a cumpărat 78 de cărți alese și a pus temelie la o Bibliotecă populară, la care și-i mai mare dragu să vezi cum vin cei ce știu ceti și scrie, în Dumineci și sărbători, de scot cărți și cetesc și nu se mai îmbulzesc la ușa crâșmei ca până acum. Ne-am bucurat când am văzut că fiul comunet noastre d. *Victor Jula*, medic în Simeria, ne-a dăruit și dsa 30 de cărți, așa că avem azi peste 100. Aducem mulțumiri și ostentitorilor și dăruitorilor.

Iar acolo unde dragostea de carte a prins, — acolo află pământ roditor pentru ori-ce propovedanie bună. Ni s'au trimis și nouă de tinerii studenți un pachetel cu cărți de vânzare în folosul Căminului dela Iași. — Ei, bine acelea au fost ușor desfăcute aproape toate în poporul nostru, prin stăruința d. *Mihoc* și *Petru Iacob*, — pentru ce le zicem aci cuvânt de mulțumită. V. F. cetitor.

Pentru „Căminul Cult. Creștin”. (Casa Studenților).

Am mai primit următoarele ajutoare:

Din America, dela fratele *Florea Costan*, cetitor al nostru din orașul *Youngstown, Ohio*, 400 Lei, trimiși deodată cu plata pentru fol.

— Foarte zelosul d. *Invățator Gh. Rădășanu*, cetitor al nostru din comuna *Baia*, satul *Bogata*, județ. *Fălticeni* (Moldova), ne-a trimis 2741 Lei 75 bani, pe cari li-a adunat așa la prilejuri potrivite, dela locitorii din acea comună și din cele vecine, — anume: Din *Dumbrăvița* 600 Lei, din *Piprig* 500 Lei, din *Boboești* 548 Lei, din *Râșca* 50 Lei, din *Slătioara* 40 Lei, din *Bogata* 633 Lei, din *Baia* 370. — Lista cu numele dăruitorilor se vede că s'a rătăcit, de n'am primit'o. Indată ce o primim, vom publica cu numele pe cinstiții dăruitori.

De-am avea mulți cărturari la sate, ca și la orașe, ca d. *Invățator Gh. Rădășanu*, care nu se mulțumește a îndemna poporul la lucru bun numai în satul său, în comuna sa, ci ostenește și prin alte sate

cu îndemnul bun, — o, câte lucruri frumoase am vedea răsărind ca din pământ, spre binele întregului popor, al țării noastre scumpe însuși!

— D. *Emil Șoșdean* din Deta (Bănat) a trimis 60 Lei; — *Ioan a Parfemi Preda*, comerciant în Mușenița (pe Siret, Bucovina) 100 Lei; *Aurel Regea*, tiner elev de Liceu din Gătaia (j. Timiș) 100 Lei; *Mihai Söche* din Borhid (j. Sătmăr) 50 Lei, *D-tru Ferne a Florii*, tot de-acolo 25 Lei. — *Ioan Rășădean*, învățător în Munar (j. Timiș), a trimis 50 Lei ca răscumpărare a zilei sale onomastice; *Julian Dogaru* din Comloșul bănațan 40 Lei, *Ioan Sebeșan*, barbier, tot acolo, 20 Lei; — *Romulus Groza* din Strei Sângeorz (j. Huned.) 30 Lei.

Suma de azi . Lei 3.616—
Din Nr-ii trecuți „ 85.559—
Dè tot la „Lib.” Lei 89.916—

Frumos au folosit prilejul a dăruirii ceva pentru același „Cămin Cultural” Studențesc mai mulți domni din *Râmnic-Vâlcea*. Studenții dela Iași au trimis în țară la mulți pachete cu cărțițele de propagandă în ajunul procesului dela Turnu-Severin. Au trimis și vrednicului fabricant român *Costică Șteflea* de-acolo, pe care l știau având inimă foarte bună pentru mișcarea studențească. D. *Șteflea* a imbiat unor cunoscuți ai dsale, din acele cărțițele, și indată următorii domni au dăruit pentru ele, nu 30-40 Lei cât era prețul modest al lor, ci au dăruit următoarele sume:

C. *Șteflea* 500 Lei, *Nic. Lupuș* 500 Lei; *Petrică Hanciu* 500 Lei; *Nicolae Hocietă* 500 Lei; *Nic. Hanciu* 500 Lei; *Nicu Simian* 200 Lei; *Dumitru N. Simian* 300 Lei; *Ion N. Simian* 200 Lei; *Gogu Ștefănescu*, av. 100 Lei — de tot 3300 Lei, pe cari d. *Șteflea* i-a trimis comitetului de împărțire a acestor cărțițele. De aceea suma nu se scotește aci, la darurile pentru Cămin, ci la sumele primite pentru cărțițelele vândute. — Se aduc mulțumiri cinstițiilor dăruitori.

Din alte țări.

Mari răscoale în Rusia.

Un vapor dela *Triest* a sosit zilele astea dela *Odessa* la *Constanța*. Călătorii de pe el spun, că în partea de Miază zi a *Ucrainei* (fără ce razimă pe țărutul *Mării Negre*, la *Odessa*), au izbucnit răscoale sângeroase împotriva stăpânirii bolșevicice. Guvernul bolșevic a trimis „armate roșii” asupra răsculașilor, dar armatele au trecut și ele pe partea aceloră! Și în *Caucaz* s'a ridicat arma asupra stăpânirii rătătoare de țară a bolșevicilor, — înțelege a *Jidanilor*, cari ei sunt duhul rău al bolșevicilor.

În partea de sus a *Ucrainei* s'a format o „armata albă”, adecă potrivnică bolșevicilor roșii, — și poporul sprîjinește noua armată.

Sunt involburări dureroase în sânul unui popor, pe care l'au prostîtit de cap *Evreii*, încât acum singur nu știe ce să facă, să se mai desmeteească.

NOUTAȚI

Serată artistică literară organizează „Societatea fetelor ortodoxe din Orăștie și jur.“ Duminică în 5 Iuliu la orele 9 seara, în sala dela „Central“. Va fi un Cuvânt de deschidere, Tablouri vii; cântări pöporale, cântate de dş. Aurora Păcurar, cu acompaniare la pian de dş. Stela Steer; declamaþie; La Icoană, de dş. Melania Oprean; Duet și solo, dşoarele Ioana Bogdănescu și Elena Nicoră; Melodramă executată de dşoarele Ili Dobo și Stela Steer; declamaþie de dş. Nela Jurca, — și de încheiere o disertaþie. — Intre puncte muzică militară. — Venitul pentru fondul de zidire al bisericii ortodoxe din loc.

M. Sa Regele nostru Ferdinand și M. S. Regina au sosit cu pace la Paris în 29 Iunie: Nu li s'a făcut primire oficială, căci au dorit a călători ca orice necunoscut, netulburați de formele oficloase ale primiriilor. Au stat 4 zile în Paris cercetând o mare expoziþie, iar mâine, Vineri, M. Sa Regele pleacă la locul de băi Bagnolles de l'Orne. Maestrea Sa Regina îl însoþește pân'acolo, apoi pleacă în Anglia.

Fieroaşă nenorocire de automobil. La primăria oraşului nostru Orăștie a sosit ieri, Mercuri în 1 Iulie, următoarea ştire telefonică:

Automobilul dñi Wolff din Orăștie, care era condus de tinerul Hollitzer (fiul dñi contabil orășenesc Hollitzer), și care ducea spre Sovata pe dl Drottlief și dna dñi Albalulla și pe dl Kootz și dna tot din Albalulla, — ajungând la podul peste Târnavă între Nadeșul-săsesc și Sighișoara când să treacă Târnavă, — podul fiind subsăpat de apele umflatale ale râului, s'a rupt sub automobil și au căzut toți în râu, aflându-și moartea pe loc.

Liceul unguresc „Kun“ din Orăștie, închis de tot. Conducerea bisericii ev. reformate maghiare din Cluj, a hotărât în Maiu, închiderea Liceului maghiar „Kun“ din Orăștie, care, lipsit de dreptul de publicitate, abia a mai avut în anul de față vre-o 27 de elevi, din cari încă numai vre-o 12 s'au suspus la examen.

E sfârșitul la care li s'a spus, — între alții și de noi, — de reþeþite ori, că vor ajunge. Doar că stăpânii Liceului au făcut mare greșală a nu primi sfatul ce atunci li-s'a dat, să plece de bunăvoie, căci primesc în alt oraș un Liceu și mai frumos, și li-se împlineau și alte cereri ce ar fi ridicat.

Acum spun că — Școlile „Kun“ tot rămân, că în marea zidire vor duce... școala lor primară, mai fac și orfelinat în ea și un curs de „diaconise“ (ingrijitoare de bolnavi) și mai nu știu ce.

Sunt iar lucruri trase de păr, cari nu vor reuși, — doar că arată o îndărătnicie fără rost, din partea celor ce își puteau sfârși mai cu folos cariera lor aicea, unde nu mai aveau loc.

Cinstiții nostri abonați

cari au plătit toate numai pe jumătate întâle a anului, și nu doresc să le aibă mai departe, — sunt rugați a ne trimite napoi numărul acestei ori cel viitor, scriind pe el: „Nu primește.“ Căci ar trebui să oprim acum la 1 Iulie, ci știind noi că țaranii n'au acum timp de trims bani, în vremea lucrului, le dăm răgaz până la toamnă. Dar cei ce primesc toate, înseamnă că le vor și plăti la toamnă.

Iainice întâmplări cu fetițele dela 2 școli. Duminica trecută elevele unei școli de fete din Chișinău, care și încheiase examenele, au plecat cu profesoarele și directoara într'o excursie (călătorie de petrecere și învățatură) afară la câmp sau la un sat vecin, având să treacă și un deal. Ele au mers cu un autobus (ca un mic vagon tras de motor). Intorcându-se spre casă, la coborârea de pe deal autobusu s'a răsturnat la o cotitură de drum, și a omorât pe directoara și 4 eleve, iar 15 au fost greu rănite.

Iar Lună, în ziua de Sânpetru, la încheierea anului școlar din Oltenița, elevele școlii de fete s'au dus să se joace în o grădină, care avea în fund o ghețarie. Mai multe fete au urcat pe coperișul ghețariei (care era săpată în pământ, ca o pivniță, și numai coperișul îi era afară din pământ). Le plăcea să fugă în sus și n'jos pe coperișul de pământ. De-odată, când erau pe vârful colibel-coperiș vre-o 30—40 de fete grămadă, coperișul s'a surpat sub ele și a căzut cu ele în pivnița-ghețar, coperind pe multe cu pământul prăvălit de pe coperiș.

A fost o groază. Învățătoarele și părinții și lumea din vecini a alergat într'ajutor, și grăbind a se cobori să scoată copiii a căror zblerate își sfășiau inima, au făcut de s'a prăbușit și mai tare coperișul și pământul. În scurt au fost scoase de sub dărâmaturi 15 fetițe de 6—8—10 ani moarte, iar celelalte greu rănite, ba cu un picior, ba cu o mână scintilită... Tot orașul a fost aruncat în cumpăni dolii.

PASTA SAU PRAF DE DINȚI CHLORODONT, EXTRACT DE APA DE GURĂ CHLORODONT.

(248) 17—24

Corneliu Zelea-Codreanu, — chemat să apere, la Sătmar! Unul dintre cei cari ține cu tărie la Corneliu Zelea-Codreanu, despre care știe că e avocat, (în același timp înscris student pentru facerea Doctoratului în drept), — l'a poftit pe Codreanu la Sătmar, ca să l'apere într'un Proces ce are să se dezbătă în carând, — cum spune gazeta „Satu-Mare“. Tinerul Codreanu, a dat de știre credincioșului său, că vine cu plăcere să l'apere în ziua arătată. Vine bucuros, căci va face cunoștință cu multă lume, cu care e bine să caute și să țină pretenștii legături.

Declararea armelor, pentru care se pusese termen până la 21 Mai, s'a prelungit de Ministerul de Interne până la 21 August.

Procesul Codreanu. Imbulziți de material, n'am putut da în numărul de față urmarea debaterilor dela „Procesul Codreanu“. Vom urma-o în numărul viitor, și cel de după el, în care se va termina cu lumina vorbire a dñi Profesor A. C. Cuza.

Advocatul Dr. I. M. Gora

cu ziua de 1 Maiu 1925, și-a mutat biroul său de advocatură, (cancelăria de advocat) din Cluj la Brad (Plaja Avram Iancu, în casele Timbuș), unde a început să dea conzuitalii juridice (sfaturi în treburi de drept) în toate zilele. (413) 2—3

— La durere de stomac are efect minunat o bucățică de zahăr pe care am picurat câțiva picuri de „Spiri-Diana“ veritabil. (278 II.) 2—

Mulțumită publică. Societatea fetelor ortodoxe din Orăștie și jur, înființată în anul acesta, în scop caritativ și educativ, în dosebi pentru împodobirea stinței bisericii, — primește membre fondatoare sau benevole, pe toate femeile cu credință, cari o ajută în scopurile ei. Pân'acum au binevoit a se înscrie: Membri Fondatori (dela 250 Lei în sus): Elena Popp 500 Lei., Maria Moța 400 l., Anuța Dr. Vlad 250 l., Grădină 250 l., — Membri de onoare: Vighi Dr. Orbonaș 200 l., Mărioara Dr. Deac 200 l., Mărioara Demian 200 l., Zina Vulpe 200 l., Androne 200 l., Tanase 100 l., Spudercă 100 l., Andreșcu 100 l., Lt Stefănescu 100 l., Opreana Rob 100 l., P. Săculiu 100 l., Mariți Turdășan 100 l., Maria Jurca 100 l., S. Horclag 100 l. Veturia Păcurariu 100 l., Elena Sian 100 Lei.

Tuturor recunoscătoare mulțumiri. Inscriterile urmează. — Rugăm onoratele dame și domni cari prețuesc străduința tinerii noastre Societăți, să binevolască a se înscrie între membrii ei.

v. prezid. L. Necsa.

Oameni de ispravă.

Câțiva din tinerii universitari cari își încearcă norocul să zidească Casa Studențească (Căminul Cultural) dela Iași, așa ca din nimica, — au venit înainte cu 6 săptămâni la Orăștie și, din încredințarea colegilor lor, a Comitetului lor, au tipărit aci mai multe cărțițele drăguțe, cu suflet național-creștin, au mai adus și de ale unor colegi ai lor, cari au tipărit alurea, și au făcut un tencușor de cărțițele și o fotografie alai Corneli Codreanu încunglurată în scrisori cu tâlc, — și apoi cerându-ne nouă adresele foil, au ales din fiecare sat pe unul sau doi din abonații nostri, pe-un noroc, cărora să le trimiță pachetele cu cărțițele de aceea, — cu rugăminte să le vânză, nu numai pentru răspândirea gândirii și simțirii naționale creștine ce e închisă în acele cărțițele, — ci și pentru a da astfel un ajutor bănesc lucrării lor dela Iași-Ungheii. Au scos din 1400 de comune, în cari merge „Libertatea“, cam 1500 de adrese de cetitori ai nostri și le-au trimis pachetele cu cărți. În unele locuri au nimerit-o rău, au dat de câte unul care nu li-a înțeles rugăminte și — le-a trimis cărțițelele napoi; — în alte locuri, în vre-o 20—30, au dat de jandarmi nepricepuți, cari și-au arătat „puterea“ confiscând (luând cu puterea) cărțițelele dela cei-ce le primiseră și spunându-le că n'au voce să vânză cărți de aceea cari scarpină pielea jidaunilor, aceea trebuie cruțată, că-i piele scumpă, și ei, jandarmul român, de aceea e pus în slujbă, să fie apărătorul jidanului, nu a luptătorilor români... În cele mai multe locuri însă, scrisorile tinerilor au dat de inimi

bună, crescute în dubul românesc și creștinesc al „Libertății“, și a-ceștia au dat frumoase dovezi de dreapta înțelegere a chemării lor în mijlocul poporului; Unii, mulți, dacă nu le-au putut vinde chiar pe toate, le-au plătit dela sine, și cele rămase nevândute, le-au dat de cinste printre cetitorii mai sărăcuși din satul lor. Alții au dat prețul de 10 ori, ba de 50 de ori, al cărțițelelor (vezi frumoasa pildă dela Râmnic-Vâlcea, de care vorbim la rubrica darurilor pentru Căminul Cultural.)

Sunt însă mulți, aproape jumătate, din cei ce au primit pachetele cu cărți, cari n'au răspuns încă nimic la rugarea tinerilor. Către aceștia avem azi un cuvânt:

li rugăm să înțeleagă lucrul așa cum e: Vânzând acele cărțițele, ajută lucrarea cea mare și grea a studenților dela Iași, de a avea o Casă a lor, în care să se simță ca într'o cetate tare a lor, din care să conducă lupta cea sfântă, pentru scăparea neamului nostru românesc din rușinoasa robie economică în care e căzut și în care poporul ticălos ijdovesc vrea să-l lege acum cu funii de fer, de mâni și de picioare, pentru ca mai mult să nu-i scape!

De vă iubiți, Români, copiii și nepoții li numele vostru, care să nu fie blăstămat de urmași, — atunci dați toți mână de ajutor acestei mișcări, — căci pentru noi toți se duce ea!

Deocamdată tinerii atâta ne cer: Ceva ajutor material, bănesc, pentru a putea face acum începutul zidirii acelei cetăți naționale. Cei-ce, dară, ați primit acele cărțițele și le vindeți ori le plătiți și le cinstiți tineretului din comună, — vi-ați împlinit datoria cu înțelegere bună a rostului acestei lupte.

Dați-ne prilej să arătăm, că mare e numărul oamenilor de ispravă printre cetitorii nostri, — iar ca a-tari îi socotim pe acela, cari știu desface acele cărțițele și trimit paralele pentru ele, — acum de grabă, când e lipsă de Cămin!

Cel ce nu le-au văzut (că poate omul din satul lor, căruia se trimisese cărțițele, a fost fără noroc alés și el nu s'a trudit să le mai arate cuiwa, ci le-a trims napoi), — acela pot ceré să li-se trimiță de aci încolo, și li-se trimit îndată. Iată ce pot avea:

1. „Care este crima?“ o foarte luminată tălcuire a fetei lui Corneliu Codreanu, când a ucis pe volnicul polițai Maclau, — scrisă de dna avocat Henrieta Gavrilescu. Deși procesul e trecut, broșura se cetește cu mult folos și lămurăște în multe privințe pe cetitor în pricina cu jidovimea. Prețul 13 Lei trimisă franco recomandat.

2. „Zile de restriște“, piesă de teatru, scrisă cu foarte isteț plan, de studentul Corneliu Georgescu, unul din cei 6 întemnițați. Iți arată pe jidan în lumina adevărată cum s'a purtat el în anii războiului față de poporul rămas neapărat ori (în vechilul Regat) cotropit de dușmani, și purtarea lui după războiu. E o piesă, care nu numai cetiță, dar mai ales jucată, zguduie și pornește pe tot omul de omenie împotriva leprei jidovești. Prețul 13 Lei franco-recomandat.

3. „Scrisori Studențești“ de Corneliu Zelea-Codreanu, bine cunoscut cetitorilor nostri, căci am tipărit unele din ele în „Libertatea“. E o gândire și simțire de adevărat român cre-

dincios țării și neamului, și speriat de viitorul lui! Te simți mai bun după cetirea lor. Prețul 12 Lei franco rec.

4. „Cazul Manciu — o dublă apărare”, foarte interesantă. Prețul 5 Lei.

5. „Micul și Marele Dor” a doua oară de poezii populare și apoi din cele cu calde îndemnuri la luptă mare, luptă dreaptă pentru neam! Prețul 6 Lei (adauge încă plata poștei și de recomandare).

6. „Memoriul Studentilor” închiși la Galați, către M. S. Regele, — o carte foarte vrednică de a fi cunoscută de toți luptătorii naționali. Prețul 5 Lei și 2 Lei franco recomandat.

7. Chipul lui Codreanu, încomjurat de scripturi alese, întărit de credință și de suflat! Un chip, cu tipar în 2 colori — 4 Lei. (A se adăuga și taxa de recomandare. Dacă ceri 10 ori 20 sau mai multe, taxa de recomandare e numai 2 Lei pentru toate!).

Ceva nou, foarte frumos!

Fără să știți, dar văzând, că Românii din America încep să le trimită și ei ajutoare, au hotărât să le arate mulțumirea lor, pregătindu-le 2 icoane foarte frumoase. Una stă din 3 chipuri: un chip arătând planul Căminului ce vor zidi la Iași, apoi un chip cum muncesc ei la cărămidă la Unghevi, și chipul unei cărămidă lucrate de ei, cu crucea „svastica” pe ea. — A doua icoană dă chipurile bine reușite ale celor 6 Studenți cari au stat de repetiție ori arestați, așezați în cadrul de desemn frumos și sub ei o scrisoare cu adănc înțeles creștinesc și românesc. Amândouă icoanele sunt lucrate în 2 colori, aieva foarte plăcute.

S'au trimis celor mai mulți din cetitorii noștri americani și Societăților culturale de-acolo, cu o frumoasă scrisoare din partea Studenților, rugându-i să vinde acele icoane cu câte 50 cenți una, în foiosul Căminului.

S'au tipărit și pentru lumea de la noi astfel de icoane, și se vând aici: cea cu chipul studenților, cu 10 Lei, cea cu vederea Căminului și a muncii lor, cu 5 Lei, — la oaltă 15 Lei, — și taxa de recomandare pe de-a supra.

Și venitul acestor icoane, ca și al tuturor cărțelelor, — se varsă în Fondul de zidire al Căminului.

Cei ce ar dori să le răspândi și la noi, — să ceară la „Libertatea”, arătând căte să li-se trimită. La abonajii vechi și buni plătitori, se trimit și pe credit, având să le plăti după vânzare. La puțin cunoscuți, le trimitem numai după primirea unei sume înainte.

Hoji de foi:

— De două feluri. —

Nu mai vorbim de năcazul mult pe care-l avem noi, că în fiecare săptămână trebuie să trimitem a doua oră, câte o sută și două sute de foi, la cetitorii cărora li-s'au furat folle de oameni de nimic cari cetească folle altora, fără să le mai da macar după cetire și acelora. Cu năcazul acesta ne-am învățat, încât aproape nu l mai simțim, ne pare ceva — firesc... Dar acum vedem plângeri mai mari și cu alt înțeles decât alé noastre.

Ziarul „Universul” din București se plânge în timpul din urmă prin articlile repeșt puși în

foale, că și el o pătește încă mai rău ca noi ceilalți. Nouă ni-se „rătăcește” o foale două din 20—30 ce merg la o poștă, dar „Universul” i-se fură pachete întregi cu sute de foi! În unele locuri pachetele pier fără urmă, în alte locuri se aruncă sau sunt date jos la gări de încrucșare streine, — prin ce se întârzie, plecând de aci numai cu alt tren, poate a doua zi, spre adevărata lor țintă.

Și „Universul” spune, că are știre, că gazetele dușmane (știi căi care pot fi acelea: cele cu percluni la urechi), corupt, strică, cumpărând cu bani, pe anumiți slujbași de pe trenuri, — ca să facă năcaz ziarului „Universul”, care mai trage câte una cu bicul peste obrazul jidanilor fără obraz.

Lucrul e cu puțință. Avem încă la poștă și pe trenuri atâța slujbași streini, cari și necumpărați de nimenea, prigonesc în ascuns, folle bune românești și le-ar dori peirea, și ar da tot „sprijinul” lor foilor jidovești cu Bacalbașa și Costaforu în cap, fiindcă acelea (Adevărul, Dimineața, Aurora și alte scârbe sufletești), fac zilnic ochi dulci dușmanilor noștri din lăuntru, — anume pentru a-l specula, făcându-i să cumpere și ei acele foi, instrăinate. Și de aceea ele, instrăinatele, nu suferă întârzieri, ele sosesc la vreme, chiar ca cele ungurești, nemțești, etc.

Acolo e mâna păcătoasă a unor slujbași de pe trenuri, ori din unele officii postale, — care fac mari stricăciuni zărele mari.

De noi cele mici, nu mai vorbim. Pe noi acela de pe tren ne bagă mai puțin în samă, (mai ales că noi împăturăm folle cu fața 'n lăuntru, anume ca să nu sără 'n ochi la câte un om rău prin mâna cărula trec), — dar noi avem năcaz mai mare cu cei ce ni-le șterpelesc din poșta din urmă, sau dela cancelaria notarială sau dela primăria la care au ajuns.

De aceea, întreprâm la acest loc o rugare către primăriile comunale împărșitoare de foi: Să țină la bunul lor nume de primării conduse cu cinste și omenie! Primăria care lasă ca ori-cine să-și bage mâinile prin folle altora, e ca și cum ar încuraja furtul, — căci aceea foale e bunul celui ce a abonat'o, e averea lui, de care n'are nimenea drept să se atinge, — cum n'are drept să-i bagă mâna în buzunar.

Sau, îngăduind din asprimea asta, să vegheze, ca cei ce a desfăcut foaia altuia ca s'o cetească, s'o și pună îndată napoi, spre a ajunge și la cel adresat!

Primăriile cari își iubesc bunul nume, să facă ordine cu folle, să le capete abonajii.

Ne vom arăta pe viitor numele acelor primării, la cari ni-se perd folle de repeșt ori sau aproape regulat, — ca o înfierare a obiceiului necăsit de a se atinge de bunul altora.

Am dori să avem de pomenit cât mai puține astfel de primării.

Dela Perceptorat. Darea pe sira afacerilor pe luna Ianie 1925 se varsă la Perceptoratul Orăștie:

În ziua de 6 Iulie 1925, cei al căror nume începe cu una din literele: A. B. C. D., în 7 Iulie E. F. G. H., în 8 Iulie I. K. L. M., în 9 Iulie N. O. P. R., în 10 Iulie S. T. U. V. Z., în 11 Iulie Societățile.

Impozitul de 4 și 8%, după an-gajați până la 10 Iulie 1925.

O mașină pentru fabricare de țigla de ciment în hórj

cu 600 forme, — modernă, fabricașele nouă, folosită foarte puțin, aproape nouă, e de vânzare la subscrisul. Preț foarte moderat. A se trimite oferta în scris, ori a veni s'o vadă în lucrare.

IOAN HERȚA

Fabrică de țigla de ciment
(443) 1—3 în Orăștie.

Primăria orașului Sebeșul-săsesc.

Moară de esarândat.

Miercuri în 26 August a. c. la orele a. m. se va esarândat moara de apă a orașului Sebeșul-săsesc pe timp de trei ani, prin licitașune publică, la Consiliul orășenesc.

Prețul strigării este 200.000 Lei anual. Licitașia se va ținea după cele prescise în art. 72—83 din legea contabilitășii publice. Condișunile mai de aproape se pot vedea la consiliul orășenesc.

Sebeșul-săsesc, 23 Iunie 1925.

(Indecifrabil)

p. Primar.

ANUNȚ

Am o casă de vânzare în Deva pe strada Andrei Mureșanu Nr. 3, constătătoare din 4 camere, bucătărie, pivnițe. Mai departe în curte se află un edificiu lateral în care am Atelier de Spălătorie cu a-borizi (cu mașini), în stare bună și în funcșune. Mai departe o curte și grădină mare, — cari imobile, se vând din mână liberă pe lângă condișuni avantajoase.

Observ că după încheierea contractului, cumpărătorul imediat poate ocupa locuința și totodată Atelierul.

(447) 1—2

Dentist Dr. S. Seidner

dă consultașii în ORĂȘTIE, Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj, deasupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombș. — Scoatere de dinș. fără durere. — Regulare de dinș. Punere de danturș. (293) 6—10

Ocaziune rară!

AFACERE SOLIDA, FOARTE RENTABILĂ

Intr'un mare centru industrial din Ardeal din motive familiale, se vinde fără sarcini, o mare prăvălie (boltă) de coloniale, cereale și beuturi spirtoase, și Mare debit de sare. Are căutare bună, legături bine stabilite. Contract de chirie asigurat până în 1927. Inventar, aranjament și mărfuri de vre-o două milioane Lei. Informașuni mai detaliate dă Redacția.

(431) 3—5

Tabele de asbest „METEOR”

ale Fabricei de eternit din Oșorhei, județ. Bihor sunt cele mai durabile.

Acoperământul nu are nevoie de îngrijire și reparare, e mai bun și mai ieștin ca cel de tinicheș.

Se capătă la:

„FERĂRIA” s. a. în Cluj

(386) Calea Victoriei, 29, telefon 4—48, 347. 6—10

Concurs.

La „Uzina Electrică” din Orăștie, este vacant un post de Electromonteur.

Ofertele în scris să se înainteze până la 10 Iulie, la: Conducerea Uzinei Electrice din Orăștie (446) 1—1

De vânzare sau de închiriat în com. Almașul-mare (p. Zlatna)

Casă cu local de prăvălie (boltă cu întreg aranjamentul, stând din 4 camere, pivniță, magazie, bucătărie și cămară; șură cu 2 grajduri, cocină și fânișă, — toate edificii noi, — curte mare și 2 grădini. A se scrie la:

IOAN TRIFF, proprietar
Bașa p. Geosgiul-de-jos
(jud. Hunedoara).
(448) 1-3

De vânzare:

un Locomobil de 4 Puteri, 7 Atmosfere, fabricat „Ruston”, e de vânzare la subscrisul. Prețul: 15.000 Lei. (441) 2—6

Sabin Papiu.

Alba Iulia, str. Sf. Nicolae 37

Doi învățăcei,

— se primesc la subscrisul. Să albă cel puțin școala primară și vârsta trecută de 14 ani.

Ioan Lazar

maestru curelar, Orăștie
str. A. Mureșan (Fabricai) 3.

Casă de vinzare în Deva:

În Str. Prinșul Carol (Hunyady ut): Nr. 72, stând din 3 odăi, 2 bucătării și 2 cămări de piatră, 1 odăie, o bucătărie, 1 cămară din lemn, un mare grajd și șură, pe un teritorial de 1387 st. □

In caz de cumpărare mutarea în ea e liberă.

Informașuni acolo în casă, cu proprietarul ei. (452) 3—3